

MINIMÁLNÍ PROGRAM PREVENCE SOCIÁLNĚ PATOLOGICKÝCH JEVŮ ZÁKLADNÍ ŠKOLY ŠTĚKEŇ – 2023-24

1. Sociální a jiné okolí školy

Základní a mateřská škola se nachází v klidném přírodním prostředí. Je postavena na zachování rázu vesnické školy komunitního charakteru s příjemnou rodinnou atmosférou, kterou dotváří dětské práce, zdobící celou školu.

Základní škola, je příspěvková organizace, vykonává činnost základní a mateřské školy, a dále školní družiny a školní jídelny. Zřizovatelem je Městys Štěkeň. Základní škola je školou s 1. a 2. stupněm vzdělávání. Vzdělání probíhá podle školního vzdělávacího programu „Škola pro život“. Ve škole jsou také vzdělávání žáci se speciálními vzdělávacími potřebami, kteří jsou integrováni do tříd. Pozornost je věnována i žákům nadaným. V budově školy je umístěno 9 kmenových tříd, samostatná učebna informatiky, přírodovědná učebna, učebna dílen, cvičná kuchyňka a 3 třídy školní družiny. Součástí školy je velká tělocvična, kterou v odpoledních hodinách využívá školní družina, sportovní kluby, které působí v obci. Prostorná školní zahrada a skleník slouží žákům v hodinách pracovního vyučování a školní družině pro aktivní pobyt venku. V rámci projektu byla vybudována na školní zahradě pergola, vyvýšené záhony s bylinkami, bylinková spirála, ohniště s lavičkami a paměťový chodníček. Součástí školy jsou i víceúčelové hřiště a multifunkční hřiště. Máme vlastní školní kuchyni, kde se vaří podle zásad zdravé výživy. Vybavení školy se průběžně modernizuje, k čemuž škola využívá různé projekty financované Evropskou unií a dalšími subjekty.

Primární prevence rizikového chování se na škole zaměřuje prioritně na předcházení rozvoje rizik, které směřují zejména k následujícím rizikovým projevům v chování žáků:

- a) agrese, šikana, kyberšikana a další rizikové formy komunikace prostřednictvím multimedií, násilí, vandalismus, intolerance, antisemitismus, extremismus, rasismus a xenofobie, homofobie
- b) záškoláctví
- c) závislostní chování, užívání všech návykových látek, netolismus, gambling
- d) rizikové sporty a rizikové chování v dopravě, prevence úrazů
- e) spektrum poruch příjmu potravy
- f) negativní působení sekt
- g) sexuální rizikové chování
- h) projevy syndromu týraného dítěte
- i) krádeže
- j) sebepoškozování
- k) negativní projevy závislosti na subkulturách
- l) domácí násilí
- m) hazardní hraní
- n) problémové situace týkajících se žáků s PAS (poruchy autistického spektra)

Dbáme na vhodné využívání volného času žáků a na jejich zapojení do zájmových kroužků. Nabízíme taneční kroužek, sportovní kroužek, sborový zpěv, zpívanky, ruský jazyk, přírodovědný kroužek, šikovné ručičky, nožičky a hlavičky, příprava na přijímací zkoušky z českého jazyka, žákovský parlament, internet a využití PC a náboženství. Žáci mají k dispozici školní knihovnu, ve které si o velké přestávce mohou vypůjčit knihy. Dětem s poruchami řeči je zajištěna logopedická péče.

2. Informace od pedagogů

Pedagogové spolupracují při řešení problémů v oblasti SPJ na škole. V rámci výuky a svých aprobací se věnují rozvoji kompetencí žáků v oblasti sociálních dovedností. Třídní učitelé provádějí průběžnou diagnostiku žáků svých tříd a všímají si nežádoucích jevů. Na pedagogických radách hodnotí svou třídu za uplynulé období a konzultují s ostatními vzniklé problémy. Společně pak navrhujeme opatření ke zlepšení situace. Třídní učitel je v kontaktu s rodiči žáků své třídy – informace o vzniklých problémech podává prostřednictvím písemných informací v žákovských knížkách, telefonicky, třídních schůzek a webových stránek (BAKALÁŘI – mezi školou a rodinou). K bezprostřednímu kontaktu s rodiči slouží velice úspěšně Den otevřených dveří, kde mají rodiče možnost navštívit výuku, poznat tak prostředí školy a lépe chápat potřeby svých dětí ve škole, dále třídní schůzky, třídní konzultace, Vánoční a Velikonoční jarmark a Vánoční akademie. Po vzájemné dohodě s vyučujícím nebo vedením školy mohou rodiče navštívit školu kdykoliv.

V oblasti SPJ je na škole problémem vzájemné chování žáků. U některých žáků se projevuje neadekvátní chování vůči mladším spolužákům a sklon k agresivitě. Částečně to souvisí i s jejich sportovním zaměřením a touhou prosadit se. Škola se dále zaměřuje i na prevenci kouření, které se sice nevyskytuje přímo ve škole, ale mimo školu určitě. Dalším problémem je i špatný vztah některých žáků k majetku a prostředí školy.

Poznatky o situaci a problémech v oblasti SPJ získáváme průběžně při metodických sdruženích, pracovních poradách, pedagogických radách a následných diskusích. Třídní učitelé s žáky pracují v rámci třídnických hodin na budování a posilování pozitivních vztahů ve třídě. Třídnické hodiny se konají 2x za měsíc.

3. Informace od rodičů

Rodiče jsou seznámeni prostřednictvím webových stránek s programem prevence, s osobou preventisty a výchovným poradcem. Podle rodičovské veřejnosti je problémem, který trápí jejich děti asi nejvíce, vzájemné chování spolužáků. Škola se proto zaměřuje na interpersonální vztahy ve třídách a na poučení o pravidlech k bezpečnějšímu používání internetu. Informace získáváme od rodičů na třídních schůzkách, prostřednictvím e-mailů, Bakalářů, telefonicky (rodiče mají telefonní číslo třídního učitele).

4. Informace od žáků

Z pohledu žáků se sociální klima na škole jeví celkově jako příznivé, problémy se vyskytují pouze v některých třídách v oblasti vzájemných vztahů v třídních kolektivech. Ve vyšších ročnících přiznávají žáci kouření nebo pití alkoholu v rodině, nikoli ve škole. Informace z této oblasti získáváme od žáků samotných, kteří se svěří se svými zkušenostmi nebo upozorní na problémy, jichž jsou svědkem. Dalším zdrojem informací pro učitele jsou rozhovory a názory žáků v hodinách rodinné a občanské výchovy, třídnických hodinách a dotazníková metoda. Žáci občas upozorní i na problémy, které by jinak zůstaly učitelům skryty (např. při školních akcích nebo přijdou s problémem individuálně).

5. Hodnocení MPP minulého školního roku

V uplynulém školním roce byly řešeny přestupky (drzé a nevhodné chování vůči vyučujícím, nevhodné chování vůči spolužákům, časté zapomínání pomůcek na vyučování a neplnění školních povinností). Na naší škole proběhly besedy s Policií ČR a PPP Strakonice.

Třída	Beseda
6.	Šikana, drogy, trestné činy - Policie ČR
8.	Co přináší a co berou sociální sítě - PPP Strakonice
9.	Protidrogový vlak - Policie ČR

Další školní aktivity:

- nabídka kroužků
- projekt Škola pro demokracii – žákovský parlament
- projekt „72 hodin“
- výchova ke zdravému životnímu stylu – projekt EU – „Ovoce a zelenina do škol“, „Mléko do škol“
- Seznam se bezpečně – film o bezpečnosti a zneužívání dětí na internetu s následnou diskuzí (7. -9. r.)
- Lyžařský výcvik (7.r.)
- na chodbě 2. stupně je informační skříňka s důležitými telefonními čísly a poučnými informacemi přizpůsobenými věku jednotlivých žáků, využívá se i v rámci výuky k sdělení základních informací z oblasti prevence

6. Cíle v letošním školním roce

Hlavní prioritou zůstává zlepšení vztahů v třídním kolektivu, boj proti šikaně, zneužívání legálních drog – alkohol a hlavně kouření, pití energetických nápojů a rizika používání internetu. Budeme pokračovat ve spolupráci s Policií ČR a využívat aktuální nabídky preventivních programů. Naší prioritou bude i do budoucna zdravé sociální klima na škole. V letošním roce se naše škola zapojí do projektu „Nenech to být“ – jedná

se o internetový systém a mobilní aplikace bojující proti šikaně a vylučování žáků z kolektivu .

Plánujeme školení pedagogických pracovníků dle nabídky a konkrétních potřeb.

7. Způsob spolupráce s ostatními pedagogy

Všichni pedagogové se pravidelně scházejí na poradách. Zde jsou projednávány všechny problémy týkající se tříd na 1. a 2. stupni. Všichni tak mají možnost upozornit na problémové třídy i žáky, hodnotit akce, které v oblasti SPJ již proběhly i vyjádřit se k těm plánovaným. Metodik prevence informuje podle potřeby o připravovaných aktivitách. Zatím tato spolupráce funguje. Metodik prevence je denně ve spojení s výchovným poradcem, problémy, které se vyskytnou je možné rychle a operativně řešit. Vedení školy je vstřícné a maximálně vychází vstříc při řešení problémů.

Školní družina a I. stupeň

Důraz je kladen hlavně na oblast zdravého životního stylu dětí, osvojování správné hygieny a stravovacích návyků, zdravý pohyb, vycházky do přírody. Důležité je zapojení dětí do kolektivu, učit žáky řešit konflikty, vést je ke spolupráci, kamarádství, vzájemné pomoci.

II. stupeň

Realizace programu prochází všemi předměty a je součástí třídnických hodin (práce s kolektivem, parta, šikana, kamarádství, pomoc slabším spolužákům, tolerance atd.)

8. Způsoby seznámení rodičů s činností ŠMP

Na zahajovacích třídních schůzkách, které na naší škole probíhají v první polovině listopadu, seznámí třídní učitelé rodiče se jménem metodika prevence SPJ. Upřesní kabinet, kde je možné problémy konzultovat. Konzultace a kontakt na školního metodika prevence mají žáci zapsané v žákovských knížkách. Každý z třídních učitelů by měl rodiče stručně informovat a seznámit s MPP (viz. www stránky školy). Zvláštní pozornost budeme věnovat spolupráci s rodiči žáků, kteří jsou agresory v případě šikany a kybešikany. Budeme se snažit více rodiče zapojit do spolupráce v této oblasti.

Aktivita podporující spolupráci školy s rodiči

- Den otevřených dveří
- Vánoční akademie
- Mikulášská nadílka
- Vánoční jarmark
- Velikonoční jarmark
- Setkání s rodiči k procesu přijímacího řízení na SŠ

9. Program preventivních aktivit pro žáky

Preventivní témata jsou součástí MPP. Současně jsou probírána i v mnohých vyučovacích předmětech, hlavně ve výchově ke zdraví, občanské výchově, přírodovědě, českém jazyku, chemii, výtvarné výchově a dalších. V rámci podpory zdraví a zdravého životního stylu budeme u žáků rozvíjet základní kompetence, které jim pomohou orientovat se v problémech. V rámci rozvoje sociálních kompetencí se zaměříme na sociální dovednosti, které pomohou žákům v orientaci v sociálních vztazích. Žáci si musí uvědomit zodpovědnost za své chování a důsledky, které takové jednání pro žáky přináší. Posilováním komunikativních dovedností chceme zvýšit schopnost řešit problémy a konflikty. Žáci se naučí přiměřeně reagovat na neúspěch, stres nebo kritiku okolí. V rámci vytváření zdravého sociálního klimatu by měli získat žáci pocit důvěry a naučit se pracovat ve skupině vrstevníků. Měli by vzájemně napomoci k vytvoření atmosféry pohody a klidu bez strachu a nejistoty. U žáků se zaměříme na pěstování právního vědomí, žáci by měli znát svá práva, ale i povinnosti. Budeme se snažit, aby žáci uměli zaujmout správný postoj ke společensky akceptovaným hodnotám. Je třeba dbát na osvojení právních a morálních hodnot, které jim pomohou orientovat se v současném životě. Všechny aktivity obsažené v MPP by měly směřovat k formování osobnosti žáka se správnými názory a postoji k problémům současného světa.

Specifická prevence pro žáky ve výuce

Nejdůležitější témata týkající se prevence se objevují v obsahu vzdělávání žáků. Témata částečně reagují na aktuální problémy žáků školy. Obecně pak pomáhají zlepšovat komunikaci, řešit problémy, schopnost klást otázky a vyjádřit svůj názor, učit se vzájemné pomoci a schopnost říci si o pomoc. 1. – 3. ročník - prvouka - zdravá životospráva, zdravý životní styl – nebezpečí alkoholu, kouření, význam pohybu a sportu pro zdraví, hygienické zásady a návyky, vhodné využívání volného času, pravidla soužití, vnímání odlišností dětí a jejich respektování, komunikativní dovednosti – řešení konfliktů, schopnost vyhledat pomoc, vyjádřit svůj názor, vzájemná pomoc. 4. – 5. ročník přírodověda - zdravá životospráva, zdravý životní styl – nebezpečí alkoholu, kouření, omamných látek, význam pohybu a sportu pro zdraví, hygienické zásady a návyky, vhodné využívání volného času, pravidla soužití, vnímání odlišností dětí a jejich respektování, komunikativní dovednosti – řešení konfliktů, schopnost vyhledat pomoc, vyjádřit svůj názor, vzájemná pomoc, vztahy – rodina, kolektiv, sebekritika, sebehodnocení. 6. – 9. ročník – český jazyk, dějepis, zeměpis, přírodopis, chemie, občanská výchova, výchova ke zdraví, výtvarná výchova, tělesná výchova – respektování odlišností, příběhy bezpráví, národy, jazyky, rasismus – respektování odlišností, vztahy mezi lidmi, sekty a nové náboženské směry, sexuální výchova, vztah k povinností, pravidla soužití ve skupině, aktivní naslouchání, respekt k nadřazeným, chování v krizových situacích, lidský organismus – ochrana zdraví, návykové látky, závislosti, psychohygiena, význam pohybu a sportu pro zdraví.

10. Způsob seznámení žáků s činností ŠMP, možnosti pomoci a MPP

- Všichni vyučující 1. a 2. stupně znají školního metodika prevence.
- Žáci se seznámí s metodikem prevence prostřednictvím svých učitelů.
- Mají možnost osobních konzultací v kabinetě metodika během dne o přestávkách dle potřeby.
- Žáci mají možnost upozornit na SPJ buď osobně, nebo přes třídního učitele.
- Na ŠMP se mohou obrátit žáci i rodiče v otázkách šikany, násilí doma i ve škole, sexuálního i jiného zneužívání, ohrožení, s problémy kouření, návyků na alkohol nebo drogy.
- Se svými problémy nebo problémy spolužáků se mohou žáci obracet i na ostatní vyučující ve škole podle toho, jakou k nim mají důvěru.
- ŠMP nabízí žákům vhodné akce v oblasti prevence.

11. Možnosti zhodnocení efektivity programu

Směřování ke zdravému životnímu stylu, výchova ke zdraví

- nepřítomnost v TK, evidence neomluvených hodin (program Bakaláři)
- sledování nemocnosti ve třídách - opakující se nemocnost, délka nemoci, počet nemocných v „krizových“ obdobích
- vhodná organizace přestávek, sledování chování žáků

Školní stravování

- sledovat, zda žáci nosí svačinu - hlavně I. stupeň
- škola je zapojena do projektu „Ovoce a zelenina do škol“ a „Mléko do škol“
- aktuální jídelníček k nahlédnutí na www.strava.cz

Spolupráce školy a rodičů

- zhodnocení pokroků, nedostatků žáků, prospěch a chování
- hledání společných řešení při problémech
- rodiče mají možnost navštívit i výuku, poznat tak prostředí školy a lépe chápat potřeby svých dětí ve škole.
- zajištění písemných informací pro rodiče prostřednictvím žákovských zápisníků a webových stránek školy – www.zssteken.cz - Bakaláři

Spolupráce s okolím školy

Organizace	Jméno odborníka	Kontakt
Školská rada	Radek Chval předseda Školské rady	Na Městečku 20, Štěkeň
Policie ČR	Kpt. M. Nováková	Strakonice tel. 724 250 841
Městská policie	Milan Michálek	tel: 383 700 190 info@mp.strakonice.cz
PPP Strakonice	Mgr. Jan Hynek metodik prevence SPJ	Kochana z Prachové 163 metodik.strakonice@pppcb.cz tel: 727 962 263 tel: 383 321 704
Prevent 99	Milan Němec	tel: 602 716 904 nemec@prevent99.cz kcst@prevent99.cz cadova@prevent99.cz
SVP Strakonice	Mgr. Irena Bublíková vedoucí SVP Strakonice Mgr. Majer koordinátor IVP	Ellerova 160, Strakonice tel: 383 324 717 tel: 724 569 691 vedouci.st@dduhomole.cz
MěÚ – sociální odbor	Mgr. Lenka Vysoká	Strakonice tel. 383 700 244

Kontakt na organizaci zabývající se prevencí sociálně patologických jevů:

- Primární prevence Phénix, Vodňanská 7, Prachatice, Ing. Petr Šmíd, Dis, Prachatice, tel: 722 049 751
phenix@portusprachatice.cz
- Komplexní pomoc v krizi – krizové centrum THEIA. Mánesova 11, České Budějovice, Mgr. Barbora Čechová MBA, tel: 724 243 726
info@theia.cz , cechova@theia.cz
- Spolek Do světa - Heydukova tel: 349, 386 01 Strakonice, www.dosveta.org
dosveta@dosveta.org
Primární prevence: Josef Hruška, tel: +420 725 373 864
E-mail: hruska@dosveta.org

Strategie prevence a řešení školní neúspěšnosti žáků naší školy

Školní neúspěšnost je vážným problémem, jehož řešení si vyžaduje náročnou práci s dítětem a často také s rodinou dítěte. Bývá důsledkem individuálních rozdílů v osobnosti žáků, v jejich výkonnosti, motivaci i jejich rodinné výchově.

Nejčastěji má na školní úspěšnost nebo neúspěšnost vliv:

- a) osobnost dítěte - snížená inteligence, nedostatečná paměť, emoční labilita, nízká odolnost vůči zátěži, poruchy učení, poruchy chování a jiné zdravotní komplikace žáka
- b) nepodnětné rodinné prostředí, žáci ohrožení sociálně nežádoucími jevy, problémy ve vztazích v rodině nebo ve škole (mezi kamarády, ve třídě, vztah s učitelem)

V první řadě je nutné podrobit dítě kvalitní pedagogické, speciálně-pedagogické a případně psychologické diagnostice, aby byly odhaleny konkrétní příčiny selhávání žáka ve škole. Diagnostika žákových možností, učebních stylů a vzdělávacích potřeb nám pak umožní nastavit vhodná opatření. Je potřeba reagovat včas tak, aby žák byl schopen zastavit svůj pokles výkonu a případně se vrátit mezi "školsky úspěšné děti"

Možná opatření volíme individuálně na základě diagnostiky a zjištěných potřeb žáků:

1. poruchy učení a chování, jiná zdravotní omezení a znevýhodnění: kompenzace nedostatků s pomocí speciálně pedagogických metod a postupů na základě doporučení z PPP nebo SPC, integrace žáka a vytvoření IVP
2. odchylka v celkové úrovni inteligence: bude stanoveno základní učivo, které bude požadováno po žákovi podle jeho možností a schopností, vhodné metody práce, motivace – zažití úspěchu, možnost opravit si známku, individuální konzultace ve vyučování i mimo něj, spolupráce s PPP - integrace na základě IVP a realizování dalších podpůrných opatření doporučených poradnou.
3. žáci, jejichž neúspěšnost souvisí spíše s mimoosobnostními faktory - sociálně znevýhodnění: motivace žáka k učení, spolupráce s rodinou, vytvoření podmínek pro domácí přípravu i ve škole ve volných hodinách, přístup k internetu ve škole, práce s klimatem třídy a začleňování těchto dětí do majoritního kolektivu

4. žáci s vysokou absencí jsou také často ohroženi sklouznutím do školní neúspěšnosti: žákům nabídnout podporu při zvládnutí zameškané látky (využití konzultací – zapsané v ŽK) dozkoušení, případně i konzultace s žákem a rodičem

Postup při řešení školní neúspěšnosti –

Hlavním opatřením je jednoznačně zvýšená spolupráce s rodiči.

1. Třídní učitelé domluví jednání s rodiči a žáky, kteří neprospívají (hodnoceni nedostatečně nebo dostatečně, ale vyučující vyhodnotí vývoj jako rizikový). Přítomni budou: TU, rodič, žák, učitelé daných předmětů, kde žák neprospívá, případně výchovný poradce. Zde se domluví možnosti a opatření vedoucí k nápravě. Z tohoto jednání bude pořízen zápis, který podepisují všechny strany (škola, rodič, žák), rodiče dostanou kopii domů.

2. Podle zájmu je možné využít individuální konzultaci žáka s výchovným poradcem (případně rodičů, žáka a VP) - diagnostika školní neúspěšnosti a poradenství (např. nastavení podpory při učení).

3. Pokud se situace nezlepšuje, bude nabídnut žákovi podpůrný plán.

4. Domluví se podpora žákovi tak, aby byl schopen kompenzovat svou absenci (plán práce, termíny zkoušení, obsah učiva, možnost individuální konzultace, doučování).

6. Na závěr školního roku by měla být podpora vyhodnocena opět na společné schůzce s rodiči a žákem (případně v pololetí při ukončení podpůrných aktivit, pokud žák překoná obtíže).

Podpůrný plán pro neprospívající žáky je souhrn opatření nabízených žákům a jejich rodičům, který se podpisem všech stran stává pro všechny závazným. Žák, učitelé a rodiče svým podpisem uzavírají dohodu (smlouvu) o společné podpoře žáka a o svých povinnostech, které tím na sebe berou. Nezbytnou součástí podpůrného plánu jsou tedy povinnosti jednotlivých stran (škola, žák, rodič) a sankce při jejich nedodržování.

Realizace podpůrného plánu

Pokud selže individualizovaná podpora žákovi a ten je v prvním pololetí hodnocen nedostatečnou nebo je hodnocen dostatečnou a jeho vyučující vyhodnotí další vývoj jeho výkonů jako rizikový, nabízí se žákovi a jeho zákonným zástupcům podpůrný plán.

Po uzavření pololetní klasifikace navrhnou třídní učitelé ve spolupráci s vyučujícími jednotlivých předmětů vedení školy (výchovnému poradci) žáky pro podpůrný plán.

Třídní učitel zajišťuje seznámení všech zainteresovaných ke společné úvodní schůzce, kde jsou rodiče a žáci s plánem seznámeni a dojde k jeho podpisu. Po uzavření klasifikace na závěr školního roku je vyhodnocena jeho efektivita.

Formy a metody práce:

Pro úspěšnost Podpůrného programu jsou podstatné především formy a metody práce využívané učitelem, ke kterým patří zejména:

A) podpůrný studijní plán, tj. stanovení přiměřeného obsahu učiva – učitel stanovuje obsah učiva určený k osvojení v rozsahu, který odpovídá žakovým vzdělávacím možnostem (intelektovým i sociálním)

B) zadávání pravidelných úkolů vycházejících ze stanoveného obsahu učiva, tj. podpůrného plánu – zadání práce pro domácí přípravu

C) možnost plnit zadané úkoly v rámci volných hodin ve škole, využívat doučování

D) užívání podpůrných aktivit – oznámení písemné práce, stanovení termínu zkoušení z konkrétního učiva, umožnění opakovaného opravného pokusu

E) používání podpůrných pomůcek při samostatné práci – přehledy, tabulky, kalkulačky, nákresy, aj. dle charakteru předmětu, které pomohou žákovi lépe se orientovat v učivu

F)individuální práce se žákem v rámci individuálních konzultací i v rámci vyučovací hodiny – pomoc žákovi odstranit výrazné mezery v učivu, podpora při výuce při výkladu nového učiva

G)vedení písemných záznamů o průběhu podpůrného programu – zadání úkolu, termín splnění, poskytování pravidelných informací o průběhu podpůrného programu rodičům a výchovnému poradci

Pokud se podaří podpořit žáky tak, aby nebyli školsky neúspěšní a nepropadali, zamezí se i předčasným odchodům žáků ze základního vzdělávání. Opakování ročníku je však nadále nutné při selhání všech výše zmíněných podpůrných opatření.

Ve Štěkni 15. 9. 2023

zpracovala: Ing. Radmila Vargová
metodik prevence sociálně-patologických jevů

